

ALGUNES DADES DE CONTEXT EN L'AVALUACIÓ DE L'ESO 2006

ÍNDEX

1. Introducció	15
2. Alguns resultats en el qüestionari sociodemogràfic i lingüístic	16

1. INTRODUCCIÓ

En aquest article facilitem algunes de les dades obtingudes en el qüestionari sociodemogràfic i lingüístic aplicat en l'avaluació de l'ESO 2006. L'informe complet, en el qual estem treballant, n'oferirà moltes més i permetrà correlacionar-les amb els estudis de resultats.

En el marc del Pla d'Avaluació del Departament d'Educació (2005), el 2006 es va avaluar de manera exhaustiva l'educació secundària obligatòria, amb l'objectiu d'obtenir una visió de conjunt àmplia i matisada de l'etapa, que ha de permetre introduir millores significatives al sistema i oferir als centres i a la societat en general informació i coneixement contrastat sobre els punts forts i febles dels resultats obtinguts.

L'avaluació de l'ESO 2006 consta de: PISA, llengua anglesa, ciències socials, SITES i el qüestionari sociodemogràfic i lingüístic

L'avaluació de l'educació secundària 2006 consisteix en la combinació de diferents tipus d'estudis, que es complementen i enriqueixen entre si (vegeu el núm. 4 dels *Quaderns d'avaluació: L'avaluació del sistema educatiu per al 2006*). Alguns d'aquests estudis (PISA, SITES) són d'àmbit internacional, per la qual cosa no podem oferir els resultats obtinguts per l'alumnat de Catalunya fins que l'organisme internacional encarregat de cada avaluació no ho faci. El Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu va dissenyar específicament per a Catalunya les proves de ciències socials (geografia i història) i de llengua anglesa, els resultats de les quals estan en procés d'anàlisi. A banda d'aquests estudis de rendiment, el Consell va passar un qüestionari de context a l'alumnat, amb l'objectiu d'obtenir indicadors sociodemogràfics i d'usos lingüístics dels estudiants que finalitzen l'educació secundària obligatòria.

L'avaluació s'ha fet sobre una mostra aproximada de 1.500 individus, procedents de 51 centres de Catalunya. La selecció de la mostra ha vingut condicionada per la participació en l'estudi PISA, que exigeix, per exemple, que faci un mínim de dos anys que l'alumnat està escolaritzat en el país que participa en la prova (la qual cosa ha exclòs de l'avaluació l'alumnat d'incorporació tardana).

2. ALGUNS RESULTATS EN EL QÜESTIONARI SOCIODEMOGRÀFIC I LINGÜÍSTIC

Dut a terme en col·laboració amb la Secretaria de Política Lingüística, l'estudi sociodemogràfic i lingüístic proporciona indicadors socials, econòmics i d'usos lingüístics dels estudiants de secundària amb l'objectiu d'obtenir dades sobre el perfil sociocultural de cada alumne/a per poder-lo correlacionar amb les seves proves de rendiment.

L'instrument per recollir la informació és un únic qüestionari passat a l'alumnat amb cinquanta-una preguntes dividides en cinc blocs. El primer bloc conté vint-i-una preguntes referides a dades personals i familiars. El segon conté setze preguntes sobre el consum cultural de l'alumnat (internet, llibres, diaris, cinema, televisió, etc.). El tercer conté vuit preguntes sobre els estudis i el temps lliure. El quart és una pregunta sobre els coneixements de llengües que l'alumnat considera que té, i l'últim bloc són cinc preguntes sobre representacions sociolingüístiques.

El qüestionari pregunta sobre dades personals i familiars, consum cultural, estudis i temps lliure, coneixement de llengües i representacions sociolingüístiques

Alguns exemples de pregunta es poden veure en el **quadre núm. 1** i el **quadre núm. 2**, que corresponen al primer i al segon bloc del qüestionari respectivament. Una altra pregunta idèntica a la primera demana pel nivell d'estudis del pare de l'alumnat.

Quadre 1 ■ Del bloc *Les teves dades personals i familiars*

Quin és el nivell màxim d'estudis acabats per la teva mare?

Senyala una sola resposta

- ☐ Primària incompleta (6è d'EGB, ingrés o similar)
- ☐ Primària completa (batxillerat elemental, EGB, graduat, ESO)
- ☐ Estudis secundaris (batxillerat superior, BUP, COU, PREU, batxillerat pla nou)
- ☐ FP-1, FP grau mitjà, oficialia industrial o equivalent
- ☐ FP-2, FP grau superior, mestratge industrial o equivalent
- ☐ Estudis superiors (universitaris)
- ☐ No ho sé

Quadre 2 ■ Del bloc *El teu consum cultural: llibres, cinema, televisió*

L'últim llibre que has llegit, l'has acabat fa...

Senyala una sola resposta

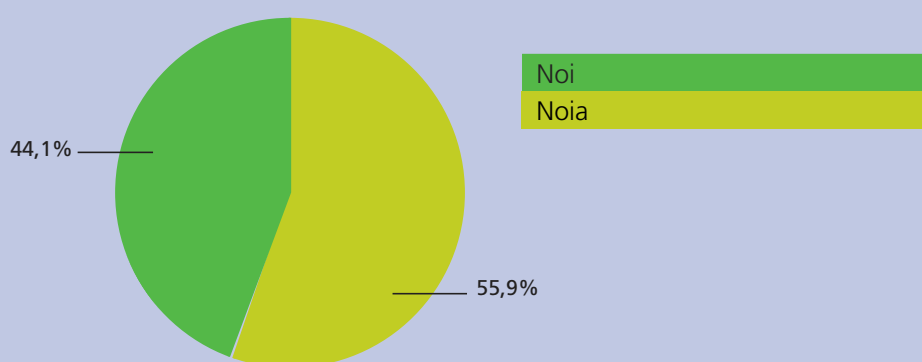
- ☐ Una setmana
- ☐ Un mes
- ☐ Tres mesos
- ☐ Més de tres mesos

Era un llibre escrit en...

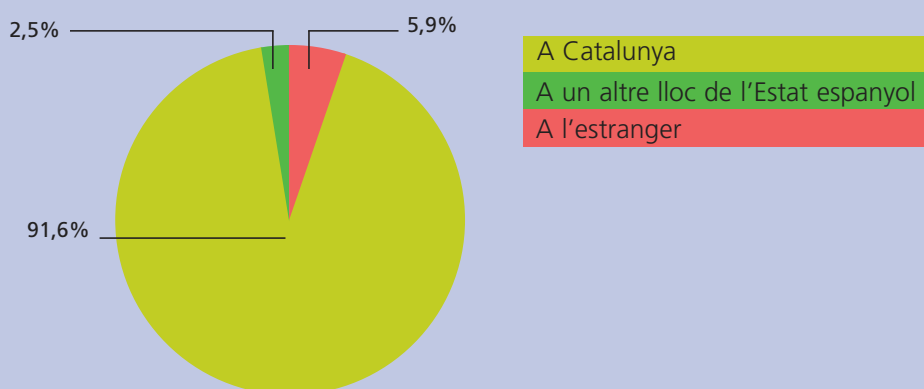
- ☐ Català
- ☐ Castellà
- ☐ Una altra llengua (especifica-la) _____

En primer lloc, vegem en els gràfics següents quins han estat els resultats de l'apartat de les **dades personals i familiars** referents al sexe, així com al lloc de naixement dels alumnes, dels pares i de les mares.

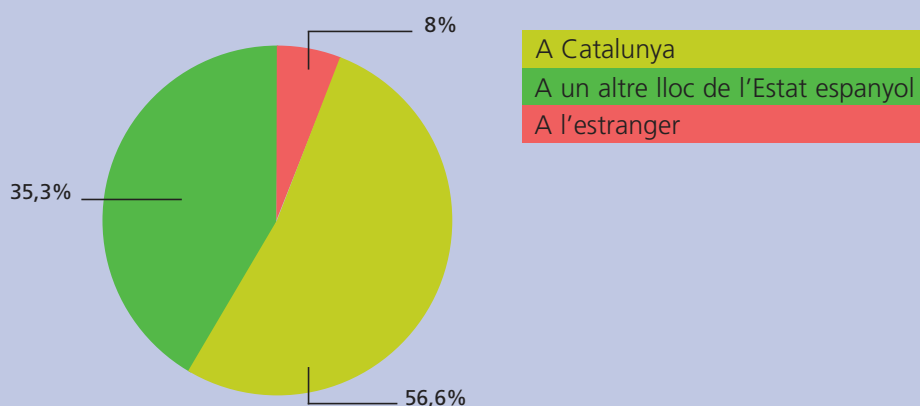
Gràfic 1 ■ Sexe de l'alumnat (n = 1.474)

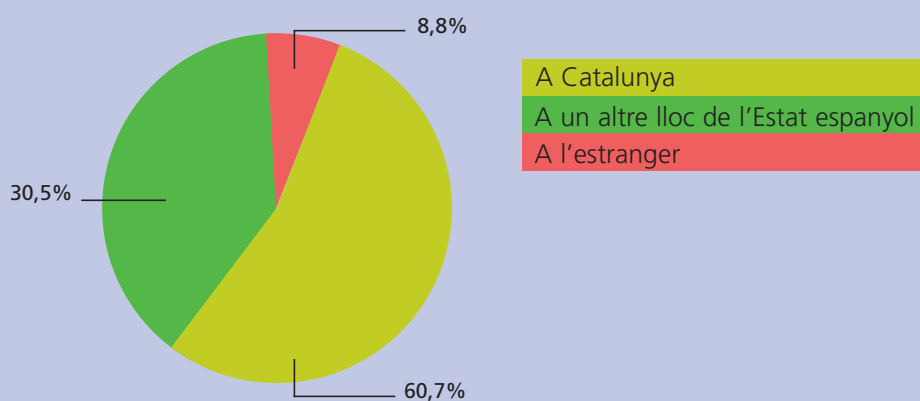
Gràfic 2 ■ Indret on va néixer l'alumnat (n = 1.470)

**Gràfic 3 ■ Indret on van néixer els pares de l'alumnat
(n = 1.467)**

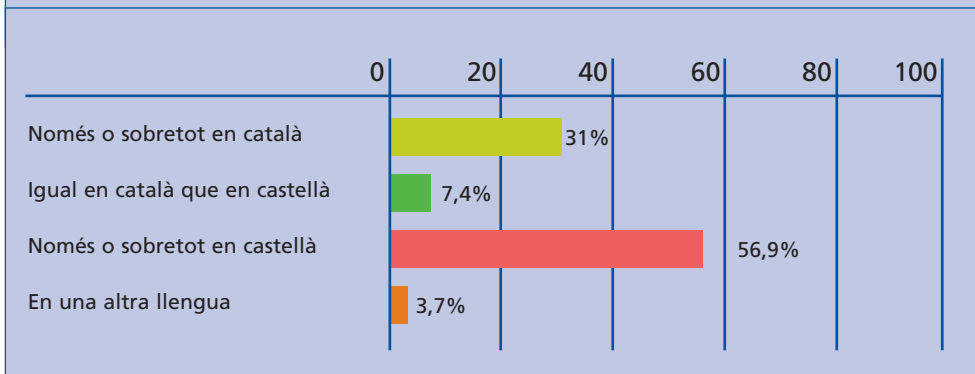
**Gràfic 4 ■ Indret on van néixer les mares de l'alumnat
(n = 1.469)**

La immigració dels anys cinquanta, seixanta i setanta del segle XX té un gran pes en la població de Catalunya

En segon lloc ens centrarem en els aspectes lingüístics. Els gràfics mostren quines són les llengües que parlaven els progenitors, quines són les llengües inicials de l'alumnat i quina consideren que és la seva llengua. Pel que fa a la llengua inicial, l'elevat percentatge de pares i mares que parlaven en castellà quan l'alumnat enquestat era infant, testimonia el pes que han tingut a Catalunya les immigracions dels anys cinquanta, seixanta i setanta del segle XX (**gràfic núm. 5**).

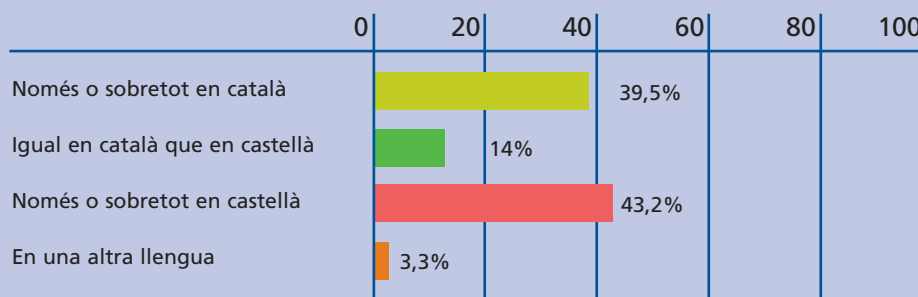
Gràfic 5 ■ Llengua que parlaven el pare i la mare entre ells quan l'alumnat era infant (n = 1.437)

Si es compara aquest gràfic amb el següent, que mostra les dades sobre les llengües inicials dels estudiants, es pot observar que la tendència cap a la transmissió familiar del català és molt clara: d'una banda, l'opció de parlar només o sobretot en català puja 8,5 punts percentuals; de l'altra, la convivència d'ambdues llengües en les relacions amb els progenitors augmenta 6,6 punts percentuals. Així, observem que hi ha una diferència de 13,7 punts percentuals de pares i mares que parlaven entre ells en castellà i que han optat per transmetre també el català als seus fills i filles (la columna «Només o sobretot en castellà» ha baixat considerablement). Tot i això, si les dades mostren que el 91% de l'alumnat ha nascut a Catalunya (**gràfic núm. 2**), també mostren que el 39,5% va començar a parlar només o sobretot en català i que el 14% es declara bilingüe inicial (**gràfic núm. 6**).

La transmissió intergeneracional del català ha augmentat tant en els usos monolingües com en els bilingües

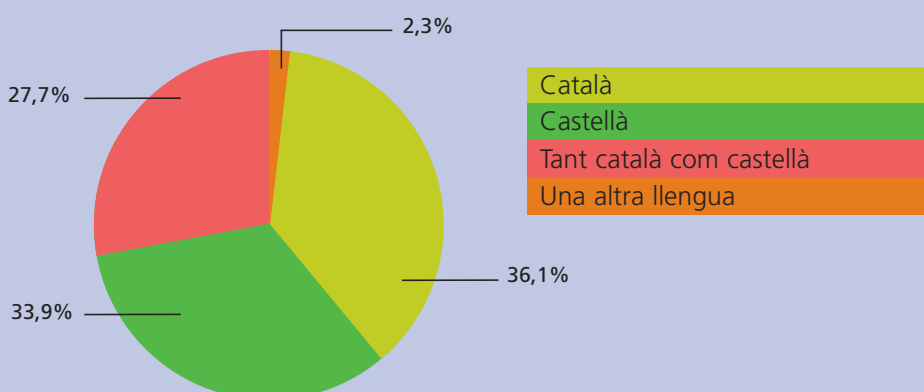
Gràfic 6 ■ Llengua que l'alumne/a va parlar primerament a casa seva quan era infant (n = 1.438)

El 36% de l'alumnat respon que el català és la seva llengua. El 34% contesta que ho és el castellà

La resposta de l'alumnat que finalitza els estudis obligatoris a la pregunta «Quina és la teva llengua» es pot veure en el **gràfic núm. 7**. Si es comparen les dades amb les del gràfic anterior es constata que el percentatge corresponent a la llengua inicial i a la pregunta «Quina és la teva llengua?» ha disminuït en aquest segon gràfic, tant en castellà com en català, encara que en proporcions diferents. En canvi, el percentatge d'alumnat que s'identifica bilingüe (28%) és el doble del que es declarava bilingüe inicial (14%).

Gràfic 7 ■ Quina és la teva llengua? (n = 1.463)

La llengua d'ús més habitual de l'alumnat en la premsa, ràdio, TV i internet és el castellà

El bloc de **consum cultural de l'alumnat** inclou dades sobre l'ús d'internet i dels mitjans de comunicació (premsa, TV, ràdio), sobre els hàbits de lectura i el consum de cinema de l'alumnat que acaba l'ESO, així com la llengua amb què habitualment porta a terme aquestes activitats, que és el castellà de manera predominant.

Pel que fa a l'ús de les TIC, la gran majoria de l'alumnat té les eines necessàries a casa seva i fa servir la xarxa tant per comunicar-se amb amics i amigues com per realitzar tasques escolars (**taula núm. 1**). La llengua majoritària d'internet és el castellà (**taula núm. 2**).

Taula 1 ■ Percentatge d'alumnat que usa les TIC

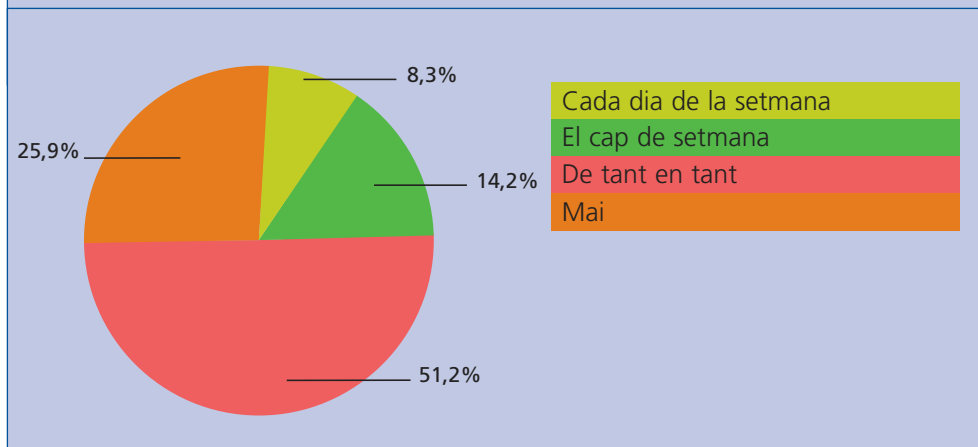
Alumnat que té ordinador a casa	n = 1.460	95,2%
Alumnat que té connexió a internet a casa	n = 1.460	85,9%
Alumnat que participa en xats, fòrums, missatgeria instantània	n = 1.443	90,5%
Alumnat que usa l'ordinador per fer activitats relacionades amb l'estudi	n = 1.444	92,9%

Taula 2 ■ Llengües de la pàgina més visitada per cada alumne/a (n = 1.384)

Castellà	70,6%
Català	23%
Anglès	5,8%

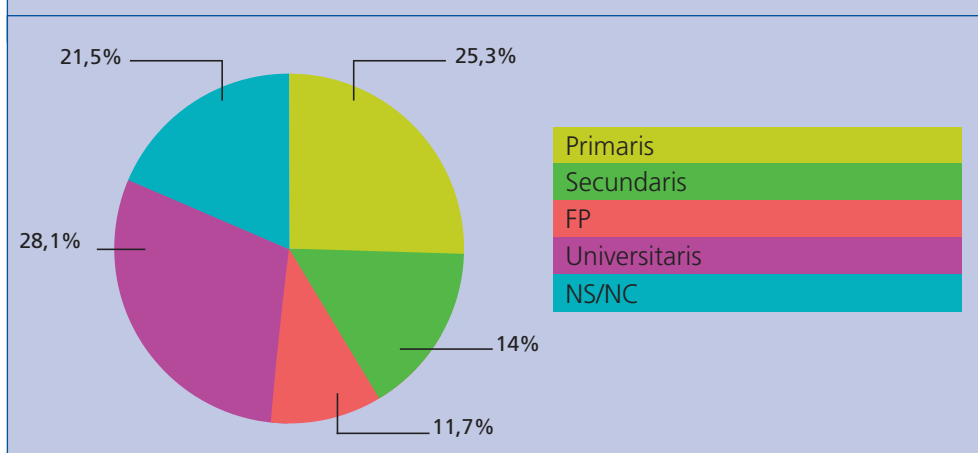
Pel que fa a la premsa escrita, el 74% de l'alumnat llegeix el diari amb més o menys regularitat (**gràfic núm. 8**).

Gràfic 8 ■ Costum de l'alumnat de llegir el diari (n = 1.468)

Tots els estudis d'avaluació demostren que el nivell cultural dels pares i mares incideix en els resultats acadèmics de l'alumnat. El **gràfic núm. 9** mostra el nivell màxim d'estudis assolit pels progenitors de l'alumnat enquestat.

Gràfic 9 ■ Nivell d'estudis assolits per la mare i/o el pare

Pel que fa al consum de televisió i de ràdio, la llengua que predomina continua essent el castellà, tant si ho decideix la família com si ho fa el mateix alumnat. L'ús del català a la televisió es troba sempre per sota de l'ús del castellà.

Taula 3 ■ Freqüència amb què l'alumnat mira la televisió i escolta la ràdio

	n	Menys d'una hora	Entre una i tres hores	Més de tres hores
Televisió	1.463	26,7%	58,2%	15%
Ràdio	1.418	75,9%	18,5%	5,6%

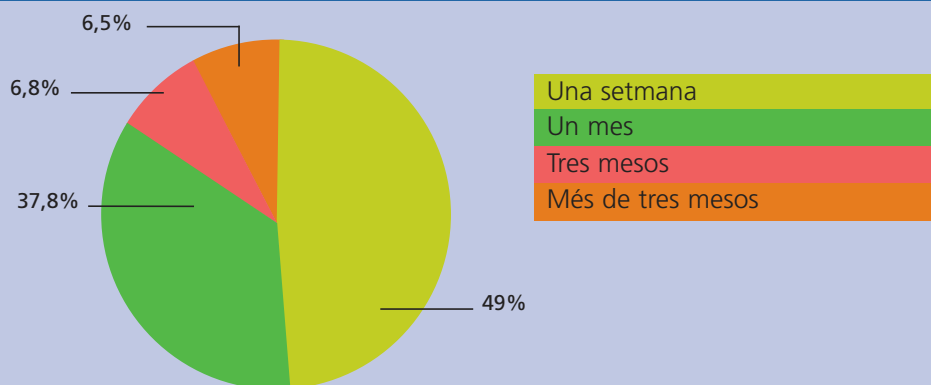
Taula 4 ■ Canal i emissora que més escolta i mira tant la família com l'alumne/a

	n	Català	Castellà	Una altra llengua
Canal de televisió que més es mira a casa de l'alumne/a	1.448	29,4%	69,8%	0,8%
Canal de televisió que més mira l'alumne/a	1.433	28,4%	70,7%	0,9%
Emissora de ràdio que més s'escolta a casa	1.366	42,5%	57,2%	0,3%
Emissora de ràdio que més escolta l'alumne/a	1.340	53,7%	45,9%	0,4%

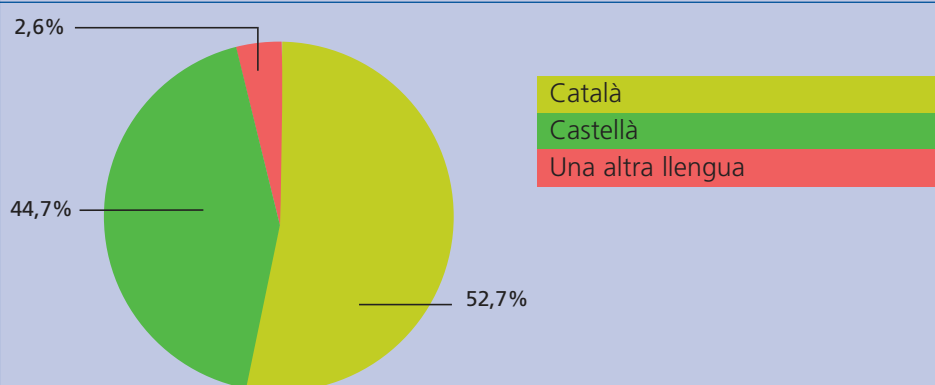
L'alumnat afirma que llegeix de manera habitual i més en català (53%) que en castellà (45%)

Pel que fa als hàbits de lectura, l'alumnat afirma que llegeix de manera habitual i que ho fa més en català que en castellà, com es pot observar en els **gràfics núm. 10 i 11**.

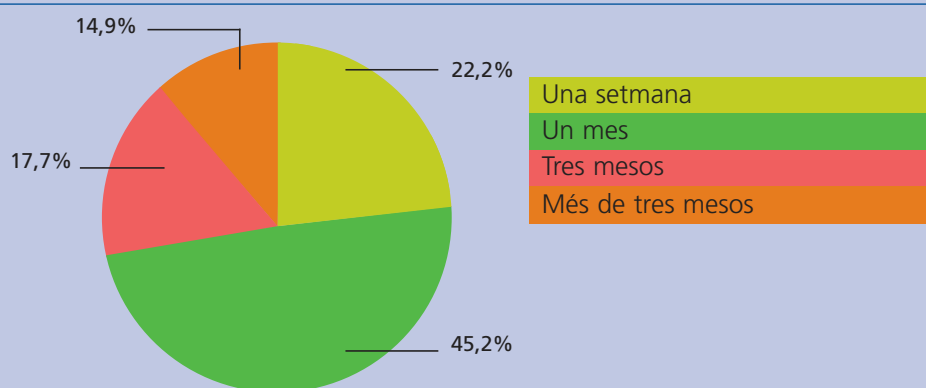
Gràfic 10 ■ Quant de temps fa que l'alumnat ha llegit i ha acabat l'últim llibre (n = 1.466)

Gràfic 11 ■ Llengua en què estava escrit l'últim llibre llegit (n = 1.451)

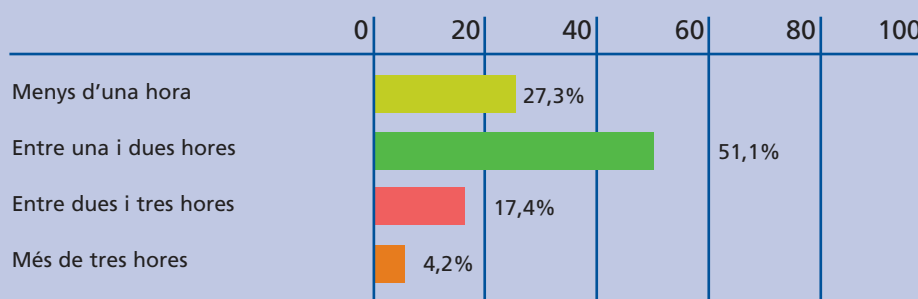
Gràfic 12 ■ Quant de temps fa que l'alumnat ha anat per última vegada al cinema (n = 1.468)

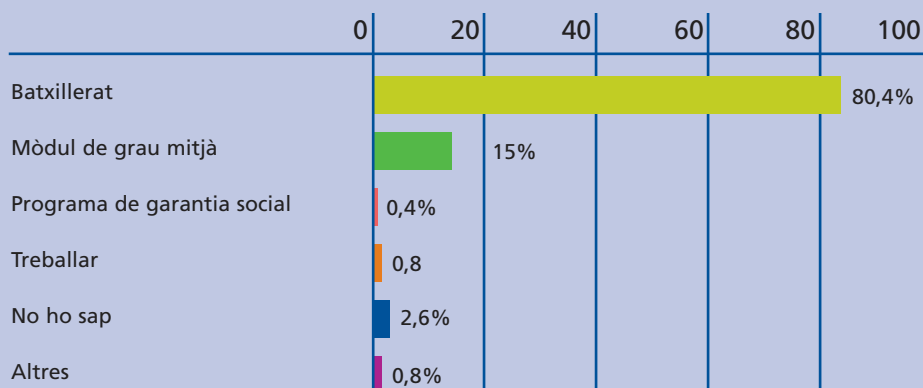
Els dos gràfics i la taula següent mostren algunes dades relacionades amb **els estudis i el temps lliure**. S'hi pot observar que, segons l'opinió de l'alumnat, les seves expectatives de futur passen majoritàriament pel batxillerat i no per la formació professional, i que la llengua que predomina en les activitats que realitza fora de l'àmbit escolar és el català.

Les perspectives de futur de l'alumnat passen majoritàriament pel batxillerat i no per la formació professional

Gràfic 13 ■ Hores al dia que l'alumnat diu dedicar a estudiar o fer els deures (n = 1.448)

Gràfic 14 ■ Previsions d'estudis que fa l'alumnat per al curs vinent (n = 1.437)

Taula 5 ■ Activitats extraescolars que realitza de manera més habitual l'alumnat i llengua que hi parla

	Llengua que hi parla			
	Percentatge d'alumnat	Només o sobretot català	Igual català que castellà	Només o sobretot castellà
Activitats esportives	49,1%	38,8%	27,1%	33,9%
Classes d'idiomes	33,8%	12,1%	12,3%	6,6%
Classes de reforç	25,4%	43,9%	27,8%	23,4%
Classes de música, teatre, dansa	22,7%	59,3%	17,2%	22,6%

La percepció que té l'alumnat del seu coneixement de la llengua anglesa és molt negativa

La **taula núm. 6** mostra els coneixements que l'alumnat considera que té de les dues llengües oficials de Catalunya i de l'anglès. S'observa que el coneixement passiu de la llengua és més elevat que l'actiu, tant en català com en castellà. Els percentatges de la valoració del coneixement de l'anglès baixen de manera espectacular.

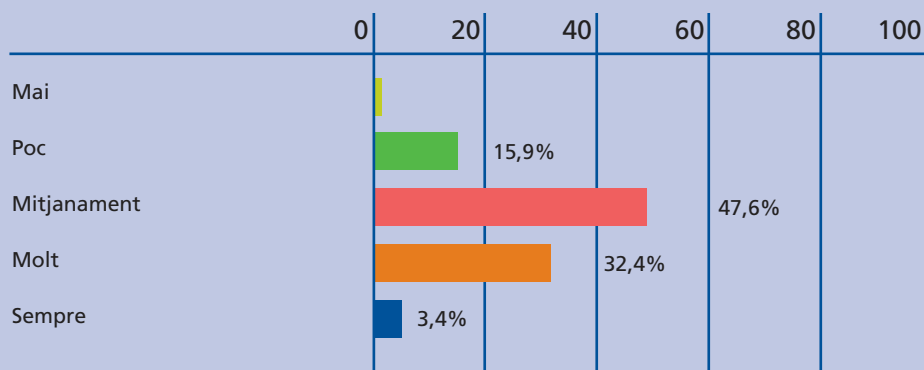
Taula 6 ■ Coneixements de llengües que declara l'alumnat

Percentatge d'alumnat que considera que té un domini 10 de les diverses habilitats de la llengua

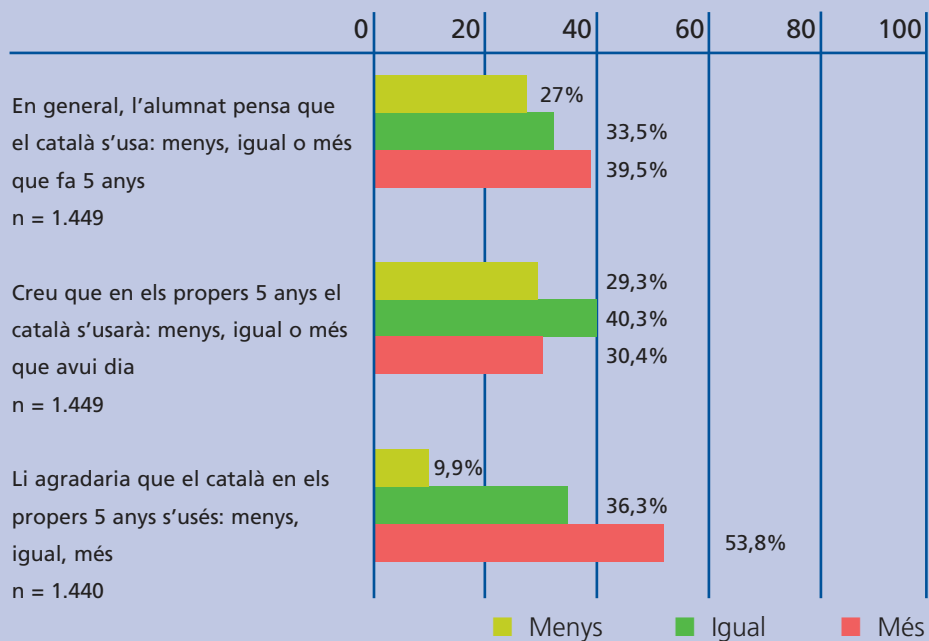
	Català n = 1.420	Castellà n = 1.422	Anglès n = 1.344
Entendre'l	84,5%	87,4%	5,5%
Parlar-lo	63,4%	73,6%	2,5%
Llegir-lo	73,9%	79,7%	8,5%
Escriure'l	42,1%	47,3%	4,5%

Les dades del bloc dedicat a les **representacions** fan referència a les opinions sociolingüístiques de l'alumnat enquestat. Un 80% de l'alumnat pensa que actualment el català s'usa entre mitjanament i molt (**gràfic núm. 15**). El **gràfic núm. 16** mostra que l'alumnat distingeix entre la seva percepció de l'ús del català i el seu desig: és molt més alt el percentatge d'estudiants que desitjarien un augment de l'ús en els propers cinc anys (53,8%) que el dels que preveuen que es produirà (30,4%).

Gràfic 15 ■ Ús del català segons l'opinió de l'alumnat (n = 1.451)

Gràfic 16 ■ Evolució de l'ús del català segons l'opinió de l'alumnat

Per a l'alumnat,
saber castellà
i anglès és molt
important per trobar
una bona feina

El darrer gràfic mostra que el percentatge d'alumnat que considera que el castellà és molt important per aconseguir una bona feina és superior al del percentatge d'alumnat que considera que ho són l'anglès i el català.

Gràfic 17 ■ Percentatge d'alumnat que considera molt important conèixer una llengua per trobar una bona feina

